

IEA

Researching education, improving learning

KOMPAS

KRATKI PRISPEVKI O IZOBRAŽEVANJU

ŠTEVILKA 19 JANUAR 2023

Spletno medvrstniško nasilje in učenje učencev

Analiza dosežkov učencev v osmem razredu na podlagi podatkov TIMSS 2019

POVZETEK

Na splošno se je izkazalo, da ima spletno medvrstniško nasilje številne negativne posledice na dobro počutje učencev. Podatki TIMSS (Mednarodne raziskave trendov v znanju matematike in naravoslovja) 2019, ki jih je pripravila IEA, kažejo, da je spletno medvrstniško nasilje povezano s tradicionalnimi oblikami nasilja in trpinčenja ter je še posebej relevantno v novem času. Povezava med obema oblikama nasilja in trpinčenja je močna in se po v TIMSS 2019 sodelujočih državah precej razlikuje. Dokazi iz raziskave TIMSS razkrivajo, da je pojavnost spletnega medvrstniškega nasilja sicer v vseh izobraževalnih sistemih razmeroma visoka, vendar odraža tudi regionalne razlike in razlike med spoloma, pri čemer dečki doživljajo višjo stopnjo spletnega medvrstniškega nasilja kot dekleta. Predvsem pa je pomembno, da je spletno medvrstniško nasilje na splošno negativno povezano z matematičnimi dosežki v osmem razredu.

IZVLEČKI:

- S tehnološkim napredkom je spletno medvrstniško nasilje (angl. *cyberbullying*) pomembna ovira pravici do izobraževanja. V nasprotju s fizičnim nasiljem in trpinčenjem spletno medvrstniško nasilje ni geografsko omejeno. Lahko je anonimno in ga je težko odkriti ter pomagati žrtvi.
- Podatki iz raziskave TIMSS 2019 kažejo, da ima spletno medvrstniško nasilje negativen »učinek« na rezultate dosežkov pri matematiki.
- Variabilnost pri odgovorih na postavke o spletnem medvrstniškem nasilju v vprašalniku za učence po izobraževalnih sistemih v TIMSS 2019 bo morala usmerjati razvoj strategij nacionalnih razvojnih politik.
- Tradicionalno nasilje in trpinčenje ter spletno medvrstniško nasilje sta tesno povezana. Intervencijske in preventivne strategije, ki obravnavajo obe vrsti nasilja, veljajo za učinkovite.
- Zakonodajne določbe in razvoj zakonodaje o kibernetiki kriminaliteti imajo pomembno vlogo pri zaščiti učencev na nacionalni ravni.
- Vključujoče okolje, ničelna toleranca do diskriminacije in ozaveščanje o spletnem medvrstniškem nasilju lahko na šolski ravni zmanjšajo posledice in pogostost spletnega medvrstniškega nasilja.

Mednarodna zveza za evalvacijo izobraževalnih dosežkov (IEA),
Amsterdam. Spletna stran: www.iea.nl

Sledite nam:

@iea_education

IEAResearchInEducation

IEA

UVOD

Medvrstniško nasilje, namerno agresivno vedenje osebe ali oseb, usmerjeno proti vrstniku, ki se običajno ne more zlahka braniti, je za šole pereč problem. Primeri nasilja se lahko kažejo na različne načine in vključujejo fizično agresijo (vključno z udarci, potiskanjem ali brcanjem), krajo, zaseg ali poškodovanje osebne lastnine, verbalno nasilje (vključno z rasizmom in/ali zasmehovanjem) in odnosno nasilje (vključno z govoricami ali izobčenjem). Običajno se tovrstno vedenje pojavlja sčasoma, pri čemer se nekateri učenci s tem vedenjem srečujejo vsakodnevno, drugi pa manj pogosto. Kot so poročali (Jimerson et al., 2010; Rutkowski in Rutkowski, 2016), medvrstniško nasilje prizadene učence vseh starosti, v vseh socio-ekonomskih skupinah, ne glede na učne sposobnosti ter v vseh državah in regijah sveta.

Posledice medvrstniškega nasilja

Medvrstniško nasilje vpliva na duševno zdravje učencev. V meta-analitični raziskavi so S. E. Moore idr. (2017) poročali, da se z medvrstniškim nasiljem lahko sreča od 10 do 35 % mladostnikov, pri čemer so najpogostejše poročane težave depresija, tesnoba, samopoškodovanje in samomorilno vedenje. Eyuboglu idr. (2021) poročajo tudi o povečanem samopoškodbenem vedenju tako pri izključnih žrtvah kot izključnih storilcih in tudi pri žrtvah – storilcih¹. Pri slednjih dveh skupinah je odstotek pojavljanja višji kot pri prvi skupini. Ti rezultati so enaki pri spletnem medvrstniškem nasilju, kjer je odstotek samopoškodovanja učencev še višji.

Učenci, ki so pogostejše vpleteni v medvrstniško nasilje v šoli, lahko ne glede na svojo vlogo doživljajo depresijo, tesnobo, pomanjkanje samospoštovanja in psihosocialne težave (Eyuboglu et al., 2021). Leta 2015 so podatki sistema za nadzor tveganega vedenja mladih (Youth Risk Behavior Surveillance System data) v Združenih državah Amerike pokazali, da je bilo 20 % učencev in dijakov od devetega do dvanajstega razreda v šoli žrtev medvrstniškega nasilja, 15 % pa jih je bilo leto prej žrtev nasilja na spletu. Podatki iz leta 2015 so tudi pokazali, da je skoraj 18 % nadlegovanih srednješolcev razmišljalo o samomoru in resno razmišljalo o samomoru, skoraj 9 % dijakov pa je dejansko poskušalo narediti samomor. Druga raziskava (Hinduja in Patchin, 2019) je pokazala, da je bilo pri žrtvah medvrstniškega in spletnega medvrstniškega nasilja dvakrat verjetneje, da bodo poskušale narediti samomor, kot pri tistih, ki niso bili vpleteni v nobeno obliko medvrstniškega nasilja. Povezava med viktimizacijo spletnega medvrstniškega nasilja in samomorilnimi mislimi ter vedenjem je bila močnejša kot povezava med viktimizacijo šolskega medvrstniškega nasilja ter samomorilnimi mislimi in vedenjem. Težave, ki se lahko pojavijo zaradi vseh vrst medvrstniškega nasilja, so številne, zapletene in različno resne (Hinduja in Patchin, 2019).

Prejšnje raziskave IEA so pokazale močno povezavo med različnimi vrstami vedenja, ki povzročajo medvrstniško nasilje, in dosežki učencev (Rutkowski in Rutkowski, 2020). Tudi metaanalize Nakamota in Schwartz (2010) ter Gardella idr. (2017) poudarjajo, da je medvrstniško nasilje negativno povezano z učnimi rezultati ne glede na poučevani predmet. Poleg tega sta tako spletno kot klasično medvrstniško nasilje povezana z različnimi težavami v izobraževanju, vključno z izobraževalnimi rezultati, ne glede na šolski predmet (Gardella et al., 2017).

Dejavniki medvrstniškega nasilja in vloga digitalnih tehnologij

Zaradi vse večjega dostopa do digitalnih tehnologij in njihove uporabe se je spletno medvrstniško nasilje razmahnilo, povzročitelji pa lahko ostanejo anonimni, kar predstavlja velik izziv pri odkrivanju in odpravljanju posledic. Po podatkih UNESCO (2020) naj bi bil eden od desetih učencev žrtev spletnega medvrstniškega nasilja. Poleg tega je tudi metaanaliza, ki so jo opravili K. L. Modecki idr. (2014), pokazala, da sta medvrstniško nasilje v živo in spletno medvrstniško nasilje močno povezana. Učenci, ki doživljajo eno vrsto medvrstniškega nasilja, pogosto doživljajo tudi drugo. Čeprav se oblike obeh vrst v svojem bistvu razlikujejo, so posledice za učence vsestranske (Gardella et al., 2017). Posledično lahko spletno medvrstniško nasilje ogrozi pravico žrtve do izobraževanja in negativno vpliva na učni dosežek.

Spletno medvrstniško nasilje v izobraževalnem kontekstu je odvisno od različnih dejavnikov, kot so spol, rasna/etnična pripadnost in starost (Gardella et al., 2017). V tem besedilu ni mogoče zajeti vseh dejavnikov, povezanih s spletnim medvrstniškim nasiljem, zato smo izbrali spol učenca, da bi preverili razlike v povezavah po izobraževalnih sistemih. Pogostost in vrste spletnega medvrstniškega nasilja med učenci in učenkami se med raziskavami (Gardella et al., 2017) in verjetno tudi med državami razlikujejo.

V tem kontekstu so v tem prispevku obravnavana naslednja vprašanja:

1. Kakšno razmerje med spletnim in tradicionalnim medvrstniškim nasiljem je pokazala raziskava TIMSS 2019?
2. Kolikšna je pojavnost spletnega medvrstniškega nasilja v sodelujočih državah TIMSS 2019 na ravni osmega razreda?
3. Kako je spletno medvrstniško nasilje povezano z dosežki učencev pri matematiki in kako se ti razlikujejo glede na spol?

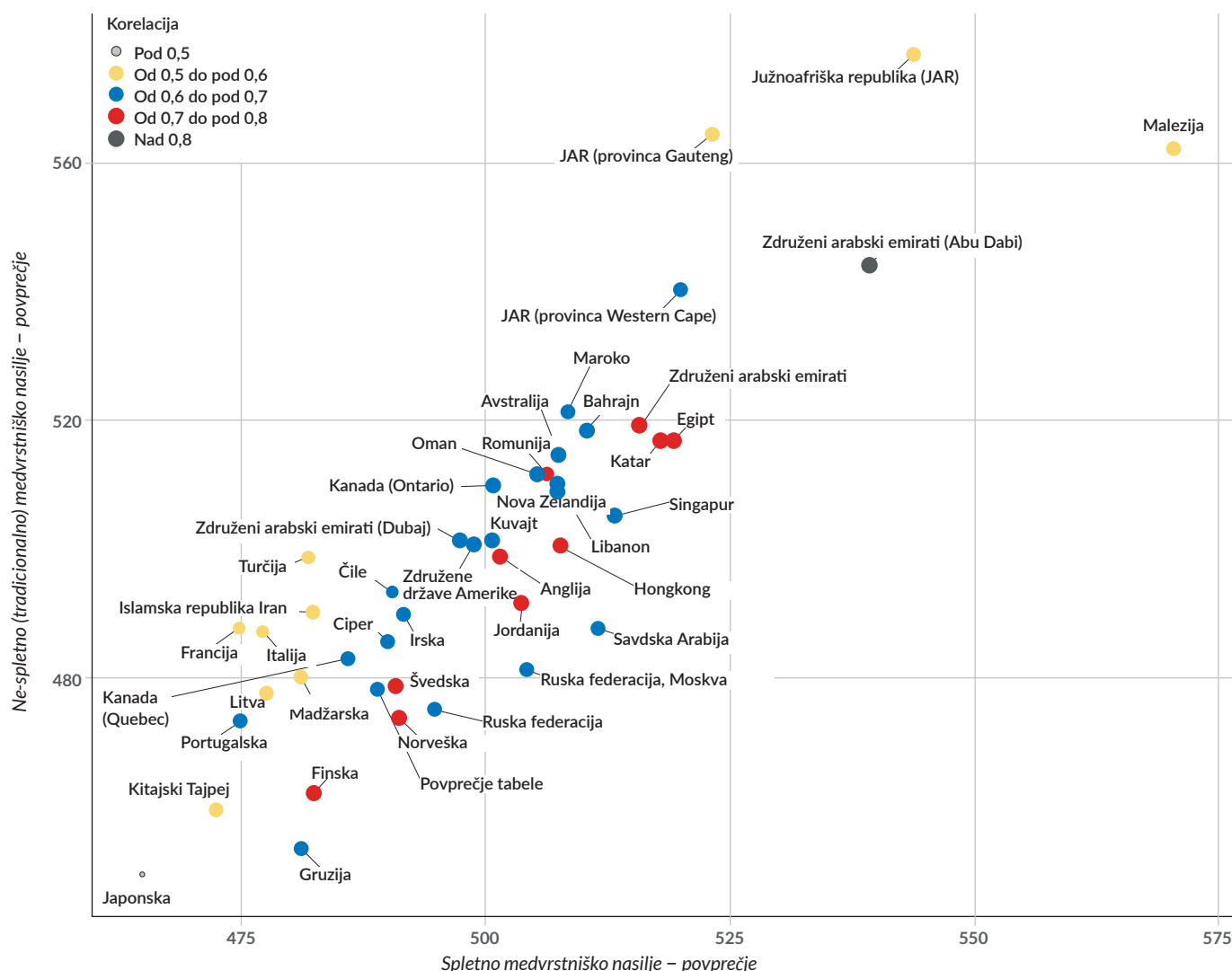
¹ Izključne žrtve so tisti, ki ne izvajajo nasilja nad drugimi, ampak so bili samo žrtve medvrstniškega nasilja. Izključni storilci so tisti, ki to nasilje samo izvajajo, a niso žrtve. Žrtve – storilci so tisti, ki izvajajo medvrstniško nasilje in so hkrati žrtve tega nasilja.

METODE

Z vključitvijo treh postavk v tematiko spletnega medvrstniškega nasilja v TIMSS 2019 (glej sliko 1 v Dodatku 1) lahko raziskovalci predhodne izkušnje učencev z medvrstniškim nasiljem povežejo z rezultati dosežkov na obeh ocenjevanih področjih, matematiki in naravoslovju (Rutkowski in Rutkowski, 2018) ter preučijo specifičen »učinek« spletnega medvrstniškega nasilja.

Da bi razumeli, kako je spletno medvrstniško nasilje povezano z dosežki učencev, smo oblikovali dve lestvici: (a) lestvico spletnega medvrstniškega nasilja iz treh postavk in (b) tradicionalno (tj. nespletno) lestvico iz preostalih postavk, povezanih z medvrstniškim nasiljem. Tehnične podrobnosti o konstrukciji lestvic in prikazih predpostavljene faktorske strukture podatkov so na voljo v Dodatku 1.²

Slika 1: Razmerje med tradicionalnim in kibernetičnim trpinčenjem

² Lestvice so bile ustvarjene z uporabo podatkov iz vseh držav, ki so sodelovale v TIMSS 2019 v osmem razredu, razen Kazahstana, kjer so bile odkrite neresljive podatkovne težave v zvezi s prevodom vprašanj o medvrstniškem nasilju.

Slika 1 predstavlja razmerje med tradicionalnim in spletnim medvrstniškim nasiljem. Graf prikazuje položaj držav glede na njihove povprečne ocene spletnega in tradicionalnega medvrstniškega nasilja. Velikost točk predstavlja moč korelacije znotraj držav. Kot je razvidno iz grafa, se države z najmočnejšimi povezavami običajno združujejo okoli sredine grafa, tj. okoli povprečij obeh lestvic glede na druge države. Edina izjema so Združeni arabski emirati (Abu Dabi), kjer je korelacija najmočnejša, povprečji na lestvicah pa kažeta visoko pogostost medvrstniškega nasilja. Po drugi strani so na Finskem in v Gruziji korelacije sicer nad mednarodnim povprečjem, vendar sta povprečji na obeh lestvicah v primerjavi z drugimi državami precej nizki, kar kaže na manjšo pogostost medvrstniškega nasilja. Tudi Južnoafriška republika, Južnoafriška republika (Gauteng) in Malezija, kjer so korelacije razmeroma šibke, se pojavljajo v zgornjem desnem kotu, kjer je veliko primerov tako tradicionalnega kot spletnega medvrstniškega nasilja. Moč povezanosti med obema vrstama medvrstniškega nasilja ni vedno povezana s pogostostjo pojavljanja.

Kakšna je pojavnost spletnega medvrstniškega nasilja v TIMSS 2019 sodelujočih državah na ravni osmega razreda?

Slika 3 v Dodatku 1 prikazuje pojavnost spletnega medvrstniškega nasilja po državah. Slika prikazuje povprečja po državah na lestvici spletnega medvrstniškega nasilja, skupaj s 95-odstotnimi intervali zaupanja okoli srednjih vrednosti. Dobljene povprečne vrednosti so skupaj z intervali zaupanja razvrščene od najnižje do najvišje po povprečjih spletnega medvrstniškega nasilja po državah in primerjane s povprečjem vseh držav v analizi. Povprečja večine držav so nad mednarodnim povprečjem, pri čemer imajo najvišja povprečja spletnega medvrstniškega nasilja Združeni arabski emirati (Abu Dabi), Južnoafriška republika in Malezija. Čeprav so povprečja v več državah pod mednarodnim povprečjem (predvsem na Japonskem), zbrani podatki kažejo, da izziva, ki ga spletno medvrstniško nasilje predstavlja za izobraževalce, ne smemo podcenjevati.

Kako je spletno medvrstniško nasilje povezano z dosežki učencev pri matematiki in kako se to razlikuje glede na spol?

V tej raziskavi so bili rezultati spremenljivk spletnega in tradicionalnega medvrstniškega nasilja povezani z dosežki učencev pri matematiki v osmem razredu. Da bi preučili to, za politiko pomembno spremenljivko, so bile korelacije ocenjene tudi glede na spol. V spodnjih preglednicah so rezultati razvrščeni glede na moč in smer korelacije. Rezultati za naravoslovje so podobni rezultatom za matematiko, čeprav tu niso predstavljeni.

Odnosi med spletnim medvrstniškim nasiljem in dosežki učencev pri matematiki

Da bi v celoti raziskali in razumeli kompleksnost spletnega

medvrstniškega nasilja po državah in med njimi, smo najprej ocenili pogostost na ravni postavk. Ocene so prikazane v preglednicah A do C v Dodatku 2, kjer sta bili prvi dve kategoriji postavk vprašalnika (»Vsaj enkrat na teden« in »Enkrat ali dvakrat na mesec«) združeni. Kot je razvidno iz preglednic, so v nekaterih izobraževalnih sistemih, čeprav obstajajo določene razlike pri različnih vrstah spletnega medvrstniškega nasilja, odstotki na splošno precej visoki. Najvišji odstotki so bili ugotovljeni v Maleziji, Južnoafriški republiki, Združenih arabskih emiratih (Abu Dabi) in Egiptu. Opozoriti velja, da so odstotki pri prejemanju grdih ali bolečih sporočil višji kot pri drugih oblikah medvrstniškega nasilja. Vrednosti na Japonskem so pri vseh treh vrstah vedenja spletnega medvrstniškega nasilja nižje od 1 %.

Popolnejše razumevanje dinamike, povezane s spletnim medvrstniškim nasiljem (in posledičnih strategij za odpravljanje posledic), je razvidno, če preučimo razlike v izkušnjah medvrstniškega nasilja glede na spol učenca. Preglednice od D do F v Dodatku 2 prikazujejo razlike pri tem, da je nekdo žrtev spletnega medvrstniškega nasilja (prejemanje grdih ali bolečih sporočil, deljenje grdih ali bolečih sporočil in deljenje sramotnih fotografij na spletu), glede na spol učencev. Tako kot v prejšnjih preglednicah so odstotki izračunani samo za kategoriji »vsaj enkrat na teden« in »enkrat ali dvakrat na mesec«.

Iz preglednic je razvidno, da fantje na splošno doživljajo spletno medvrstniško nasilje pogostejše kot dekleta. Najbolj ekstremni primeri so Egipt, Hongkong, Jordanija, Libanon, Oman, Katar, Savdska Arabija, Singapur, ZAE in ZAE (Abu Dabi), kjer lahko razlika doseže 12 % več spletnega medvrstniškega nasilja pri dečkih (Katar) zaradi pošiljanja bolečih sporočil na spletu. Pri deljenju sramotnih fotografij na spletu je zanimiv rezultat – v državah na zahodu so odstotki višji pri dekletih, medtem ko so v državah na vzhodu odstotki višji pri fantih. V desetih državah z vzhoda in zahoda sta deleža enaka, vendar sta v obeh primerih zelo nizka, pod 5 %.

Medtem ko so podatki na ravni postavk razkrili razlike v vzorcu spletnega medvrstniškega nasilja znotraj držav in med njimi, pa korelacije z dosežkom kažejo na pomembnost povezave z učnimi dosežki pri matematiki.

Rezultati, predstavljeni v preglednici 1, kažejo moč povezav med spletnim medvrstniškim nasiljem in učnimi dosežki pri matematiki v osmem razredu v različnih izobraževalnih sistemih. Razvidno je, da so vse države pokazale negativno povezavo med spremenljivkama. Povišana stopnja spletnega medvrstniškega nasilja je bila povezana z nižjimi dosežki učencev. Povezave so najmočnejše v ZAE (Abu Dabi), ZAE in Južnoafriški republiki. Na Portugalskem, v Kitajskem Tajpeju, v Ruski federaciji in Južni Koreji korelacijski koeficienti niso

statistično značilni in so zelo blizu nič. V vseh teh državah, razen v Singapurju, so povprečja na lestvici spletnega medvrstniškega nasilja in variance zelo nizke, prav tako pa so zelo nizki tudi odstotki pri različnih oblikah medvrstniškega nasilja. V Ruski federaciji je bila ugotovljena nelinearna povezava med spletnim medvrstniškim nasiljem in matematičnimi dosežki, vendar

velikost koeficienta ne kaže nobene povezave. Velikosti učinkov so manjše od 0,20. Tudi v državah, kjer so korelacije najmočnejše, so velikosti učinkov srednje velike. Obstajajo tudi druge spremenljivke, ki so povezane z razlikami v matematičnih dosežkih.

Preglednica 1: Korelacije med matematičnimi dosežki in spletnim medvrstniškim nasiljem

Izobraževalni sistem	R		Velikost učinka	Izobraževalni sistem	R		Velikost učinka
Združeni arabski emirati (Abu Dabi)	-0,34	*	0,12	Norveška	-0,11	*	0,01
Združeni arabski emirati	-0,28	*	0,08	Bahrajn	-0,10	*	0,01
Južnoafriška republika (JAR)	-0,27	*	0,07	Finska	-0,10	*	0,01
Katar	-0,26	*	0,07	Ruska federacija, Moskva	-0,10	*	0,01
Oman	-0,25	*	0,06	Romunija	-0,10	*	0,01
Egipt	-0,25	*	0,06	Libanon	-0,09	*	0,01
Jordan	-0,22	*	0,05	Ciper	-0,09	*	0,01
Savdska Arabija	-0,22	*	0,05	Malezija	-0,09	*	0,01
JAR (provinca Gauteng)	-0,20	*	0,04	Italija	-0,08	*	0,01
JAR (provinca Western Cape)	-0,19	*	0,04	Hongkong, posebna upravna regija	-0,08	*	0,01
Anglija	-0,16	*	0,03	Francija	-0,08	*	0,01
Združeni arabski emirati (Dubaj)	-0,16	*	0,03	Čile	-0,08	*	0,01
Avstralija	-0,15	*	0,02	Kanada (Ontario)	-0,07	*	0,01
Islamska republika Iran	-0,15	*	0,02	Japonska	-0,07	*	0,00
Madžarska	-0,14	*	0,02	Litva	-0,07	*	0,00
Švedska	-0,14	*	0,02	Singapur	-0,06	*	0,00
Turčija	-0,14	*	0,02	Gruzija	-0,06	*	0,00
Nova Zelandija	-0,13	*	0,02	Portugalska	-0,05		0,00
Irska	-0,12	*	0,01	Kitajski Tajpej	-0,03	*	0,00
Kanada (Quebec)	-0,12	*	0,01	Ruska federacija	0,00		0,00
Združene države Amerike	-0,12	*	0,01	Republika Južna Koreja	0,02		0,00
Kuvajt	-0,12	*	0,01	Izrael†	-		-
Maroko	-0,12	*	0,01	Povprečje	-0,13		0,02

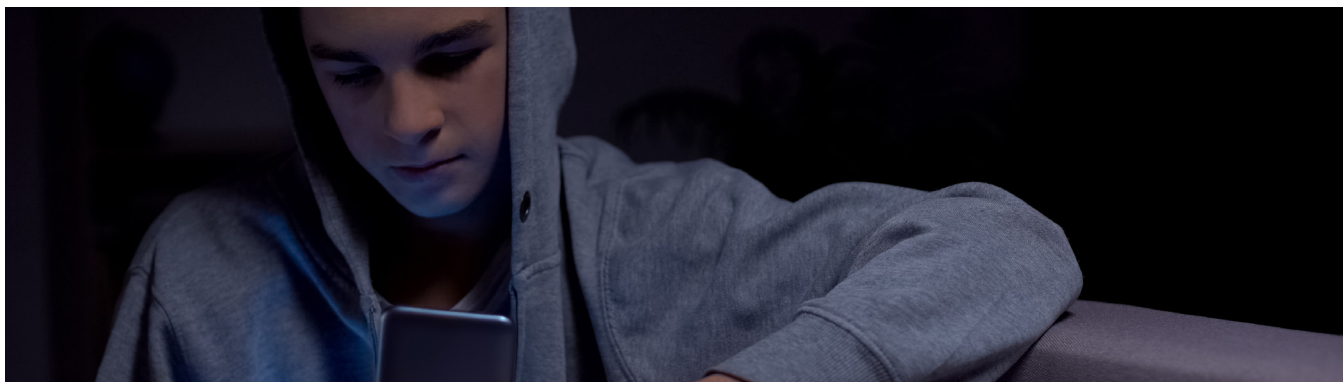
* Korelacija je statistično značilna ($p < 0,05$).

† manjkajoči podatki za eno ali več postavk na lestvici spletnega medvrstniškega nasilja (rezultat ni ocenjen).

Odnosi med spletnim medvrstniškim nasiljem in dosežki učencev pri matematiki glede na spol

Rezultati, predstavljeni v preglednici G v Dodatku 2, prikazujejo moč povezav med spletnim medvrstniškim nasiljem in učnimi dosežki pri matematiki na splošno ter ločeno za dekleta in dečke. Prvič, v preglednicah so prikazani podobni trendi, kot so zaznani v splošni populaciji. Višje stopnje spletnega medvrstniškega nasilja so bile v večini sodelujočih držav povezane s slabšim učenim dosežkom. Drugič, v Ruski federaciji ni bilo povezave niti pri dečkih niti pri dekletih, med spletnim medvrstniškim nasiljem in matematičnimi dosežki pa je bila ugotovljena nelinearna povezava. Korelacije med spletnim medvrstniškim nasiljem in matematiko so blizu nič in statistično neznailne v Italiji, Čilu, Ruski federaciji, Južni Koreji in Hongkongu (v Kitajskem Tajpeju je povezava značilna, vendar zelo blizu nič) za deklice ter v Kanadi (Ontario), Franciji, Gruziji, Litvi, Kitajskem Tajpeju, Portugalski, Ruski federaciji in Južni Koreji za dečke.

Samo na podlagi rezultatov korelacij je bilo opaziti več trendov glede na spol in državo. Prvič, rezultati, predstavljeni v preglednici G v Dodatku 2, kažejo, da je bila moč korelacij v vseh državah na splošno večja pri dečkih kot pri dekletih v vseh državah. To velja tudi za velikosti učinkov v državah z najmočnejšimi korelacijskimi koeficienti – velikosti učinkov v teh državah so vsaj dvakrat večje za dečke kot za dekleta. Pojav, ko je višja stopnja spletnega medvrstniškega nasilja povezana z nižjim dosežkom, je bil pogostejši pri dečkih kot pri dekletih. Drugič, ne glede na razlike med spoloma so o najmočnejših povezavah med spletnim medvrstniškim nasiljem in matematičnimi dosežki poročali ZAE (Abu Dabi), ZAE, Južnoafriška republika, Katar, Oman, Egipt, Jordanija, Savdska Arabija, Južnoafriška republika (Gauteng) in Južnoafriška republika (provinca Western Cape). V tem primeru je bila višja pojavnost spletnega medvrstniškega nasilja povezana z nižjimi dosežki. Te populacije so bile tudi med državami, katerih rezultati so bili pod mednarodnim povprečjem TIMSS 2019.

ZAKLJUČEK

Ker svet postaja tehnološko naprednejši in se dostop učencev do elektronskih naprav nenehno izboljšuje, lahko spletno medvrstniško nasilje potencialno postane še večja ovira za možnost učenja in posledično za pozitivne izide izobraževanja. Zato bodo oblikovalci politik morda morali razviti in spremljati kazalnike, ki bodo jedrnato merili spletno medvrstniško nasilje. Ti kazalniki bi se lahko uporabili za oblikovanje politik, ki obravnavajo spletno medvrstniško nasilje, in za oblikovanje strategij za ublažitev negativnih učinkov nasilja v smislu dobrega počutja učencev in učnih rezultatov.

Nove postavke na lestvici medvrstniškega nasilja so spletno medvrstniško nasilje opredelile kot pomembno vprašanje varnosti in dobrega počutja v šolah. Podatki, ki so bili zbrani z vprašanji v TIMSS 2019, prispevajo k bolj diferenciranemu razumevanju trpinčenja in tudi tega, kako so ta vedenja povezana z razumevanjem učnih rezultatov, zlasti pri fantih. Spletno medvrstniško nasilje predstavlja jasno ločeno kategorijo agresije, ki zahteva posebno obravnavo in odziv politik. Pomembno je

poudariti, da so na splošno fantje pogostejše žrtve spletnega medvrstniškega nasilja kot dekleta, vendar obstajajo geografske razlike, ki kažejo na to, da so pri nekaterih vedenjih (npr. deljenje sramotnih fotografij na spletu) dekleta pogostejše predmet spletnega medvrstniškega nasilja kot fantje, kar je pomembno za nacionalne politike v različnih državah.

Rezultati, predstavljeni v tem besedilu nedvoumno kažejo, da je spletno medvrstniško nasilje tako kot tradicionalno medvrstniško nasilje razširjen pojav, ki je negativno povezan z dosežki učencev pri matematiki – bolj ko so učenci trpinčeni na spletu, slabši se zdijo njihovi dosežki pri matematiki. Spletno medvrstniško nasilje je močno povezano tudi z nespletnim medvrstniškim nasiljem, kar kaže, da se ta dva pojava pogosto ne pojavljata ločeno. Zdi se, da so učenci, ki so žrtve medvrstniškega nasilja na spletu, običajno žrtve tudi v šoli. Prejšnje raziskave (Eyuboglu et al., 2021) so pokazale, da se tradicionalno (tj. nespletno) medvrstniško nasilje sicer dogaja pogostejše od spletnega, vendar se obe obliki pojavljata skupaj.

POSLEDICE ZA POLITIKO IN INTERVENCIJSKI PROGRAMI

Pomembno je poudariti, da je z medvrstniškim nasiljem v šoli (spletnim in tradicionalnim) verjetno povezanih veliko dejavnikov, vključno s socialno-ekonomskim položajem, z rasno/etnično pripadnostjo in s starostjo. V tej analizi je kot primer predstavljena le ena spremenljivka, ki nas je zanimala (spol učenca). Temeljitejša analiza na ravni države, ki bi vključevala tudi druge pomembne dejavnike, ozadja in kontekste, bi lahko pomagala pri prilagajanju politik glede na določen nacionalni ali lokalni kontekst.

V nasprotju s fizičnimi oblikami medvrstniškega nasilja je spletno medvrstniško nasilje običajno bolj prikrito, bolj ciljno usmerjeno in ga zaradi naključnih srečanj večinoma ni mogoče odkriti, zato ga je veliko težje izkoreniniti. Spletno medvrstniško nasilje je še posebej zahrbtno, saj nima omejitev glede udeležencev (vključno s povzročiteljem, z žrtvijo in opazovalcem), ni geografsko omejeno, in ker je nenadzorovano, pa tudi zakrito pred očmi drugih, zmanjšuje možnosti za posredovanje in preprečevanje (Gardella et al., 2017), zato je težko ukrepati z običajnimi metodami.

V literaturi so opredeljeni različni dejavniki tveganja in zaščitni dejavniki pri spletnem medvrstniškem nasilju na ravni posameznika, družine, vrstnikov, šole in skupnosti. N. S. Ansary (2020) npr. povzema ugotovljene individualne dejavnike tveganja za kibernetiko viktimizacijo: nizko samospoštovanje, samokontrolo, socialno inteligentnostjo, empatijo, visoko stopnjo anksioznosti, visoko stopnjo impulzivnosti, agresivnost, moralno neangažiranost pa tudi dejstvo, da je nekdo žrtev pri tradicionalnem medvrstniškem nasilju. Tanrikulu (2017) dejavnikom dodaja tudi oviranosti. Po drugi strani pa so individualni dejavniki, ki napovedujejo izvajanje spletnega medvrstniškega nasilja, enaki kot individualni dejavniki pri tem, da je nekdo žrtev.

Zato morajo učinkoviti odzivi politik upoštevati in obravnavati vsakega od teh dejavnikov. Medtem, ko se lahko na podlagi splošnih ugotovitev opredelijo nekatere splošne pobude politik, morajo prednostne naloge slednjih na ravni države vključevati lokalne okoliščine, vključno z nacionalnim variiranjem na ravni postavke.

Zakonodajne določbe v zvezi s škodljivimi komunikacijami zagotavljajo določeno zaščito za učence in splošno prebivalstvo na nacionalni ravni. Številne države so to vprašanje že obravnavale ali pa so ga začele obravnavati v zadnjem času. Združeni arabski emirati so npr. leta 2021 uvedli nov zakon (Zvezni zakonski odlok št. 34 ali »Zakon o kibernetiki kriminaliteti«), ki določa kazni za vsa dejanja spletnega nasilja in kazenske sankcije za kršitve. Prepovedane dejavnosti, opisane v zakonodaji, vključujejo žalitve, elektronsko izsiljevanje, obrekovanje in distribucijo slik brez soglasja. (*Is Cyber Bullying Treated As A Criminal*

Offense In The UAE?, n.d.).

Šole, starši in širša skupnost imajo lahko pomembno vlogo pri netolerantnem pristopu h spletnemu medvrstniškemu nasilju.

Na šolski ravni je potrebna vzpostavitev vključujočega okolja, ki ne tolerira diskriminacije ali diskriminatornih praks, ki vrstnike in starše vključuje v boj proti vsem vrstam medvrstniškega nasilja ter lahko vključuje usposabljanje učiteljev za ozaveščanje o spletnem medvrstniškem nasilju in njegovih posledicah. Zagotovitev jasne (pisne) politike in načina poročanja, tako v šoli za starše in učence, ki uvaža tudi odgovornost opazovalcev, kot skupaj s praktičnimi nasveti o upravljanju nastavitve zasebnosti, lahko pomaga zagotoviti, da bo primerov spletnega medvrstniškega nasilja čim manj.

Na ravni učencev sta lahko učinkoviti dve vrsti programov za boj proti spletnemu medvrstniškemu nasilju: preprečevanje in posredovanje. Prejšnje raziskave (glej Tanrikulu, 2017) so pokazale, da imata tako povzročitelj kot žrtev medvrstniškega nasilja težave v svojih družbenih odnosih. Ena od bolj razširjenih metod, ki pogosto velja za učinkovito, je, da se mladostnikom zagotovi usposabljanje o empatiji. Nadaljnje osredotočanje na strategije za izboljšanje odnosa med skrbniki in otroki ter spodbujanje, da otrok zaprosi za pomoč odrasle osebe, potem ko je bil žrtev spletnega medvrstniškega nasilja, velja za pozitivno intervencijsko strategijo.

Intervencijski programi lahko kot preventivne strategije vključujejo tudi tehnična sredstva, kot je npr. blokiranje družbenih medijev in e-pošte nasilnežev, ter prijavo žaljivega in zastrašujočega vedenja. Čeprav se lahko tehnična sredstva izkažejo za učinkovito, praktično in takojšnjo metodo za preprečevanje ter posredovanje na ravni posameznika, morajo glavno odgovornost za preprečevanje in posredovanje prevzeti šole (Tanrikulu, 2017).

Učinkoviti intervencijski programi sočasno obravnavajo tako tradicionalno kot spletno medvrstniško nasilje. Ekipe, ki razvijajo programe za ublažitev, se morajo zavedati, da so programi, razviti kot boj proti tradicionalnemu medvrstniškemu nasilju, lahko učinkoviti tudi proti spletnemu medvrstniškemu nasilju. Kot ugotavlja Tanrikulu (2017), dve vrsti medvrstniškega nasilja nista izolirani druga od druge in se lahko pojavljata v zapletenih vzorcih. Glede na ugotovitve, povezane z dečki, bi boljše razumevanje tega, kdo predvsem uporablja spletni prostor za medvrstniško nasilje in kakšna je narava ciljnega vedenja (deček – deček, deček – dekle, dekle – dekle, dekle – deček), pomagalo pri razvoju bolj usmerjenih intervencijskih strategij. Vendar je verjetno, da bo veliko učinkovitejši celostni pristop, ki temelji na obstoječih zakonodajnih okvirih in združuje strategije na ravni šole, učenca ter skupnosti.

O AVTORJIH

HANS WAGEMAKER

Hans Wagemaker je trenutno višji svetovalec v Svetovalnem odboru Centra za statistiko in vrednotenje izobraževanja (CESE) za vlado Novega Južnega Walesa (Avstralija), H inštitutu v Bejrutu (Libanon) in IEA. Eno njegovih najnovejših publikacij, *Reliability and Validity of International Large-Scale Assessment: Understanding IEA's Comparative Studies of Student Achievement*, je oktobra 2020 izdal Springer.

PLAMEN MIRAZCHIYSKI

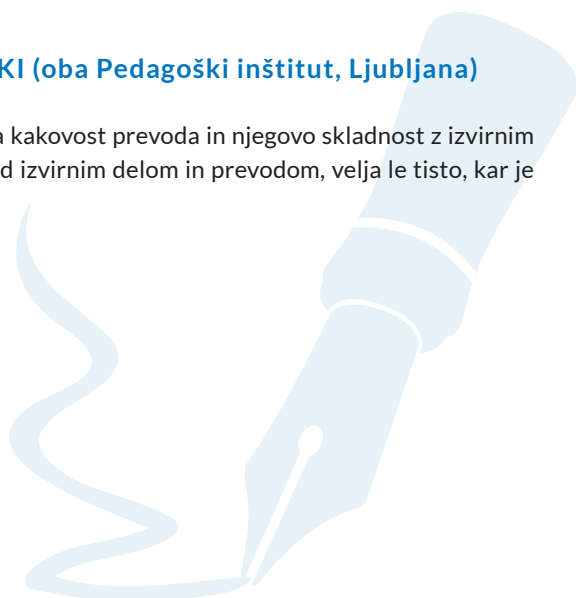
Plamen Mirazchiyski je ustanovitelj in direktor INERI ter raziskovalec na Pedagoškem Inštitutu (Slovenija). Plamen je soustanovitelj Mednarodne raziskovalne mreže WERA za oblikovanje politik z uporabo raziskav na velikih vzorcih. Zaposlen je bil pri IEA, kjer je bil namestnik vodje Enote za raziskave in analize. Je avtor paketa R Analyzer for Large-Scale Assessments.

Opomba avtorjev

Avtorja se želita za prispevek zahvaliti Kondwaniju Kajeri Mughoghu za njegovo zgodnje delo in prispevke k analizi za ta Kompas – kratek prispevek o izobraževanju.

PREVOD: JURE NOVAK IN DR. EVA KLEMENČIČ MIRAZCHIYSKI (oba Pedagoški inštitut, Ljubljana)

Tega prevoda ni pripravila IEA in zato ne velja za mednarodni prevod IEA. Za kakovost prevoda in njegovo skladnost z izvirnim besedilom sta odgovorna izključno avtorja prevoda. V primeru neskladja med izvirnim delom in prevodom, velja le tisto, kar je navedeno v besedilu izvirnega dela.

LITERATURA

Ansary, N. S. (2020). Cyberbullying: Concepts, theories, and correlates informing evidence based best practices for prevention. *Aggression and Violent Behavior*, 50, 101343 1–9. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2019.101343>

Eyuboglu, M., Eyuboglu, D., Pala, S. C., Oktar, D., Demirtas, Z., Arslantas, D., in Unsal, A. (2021). Traditional school bullying and cyberbullying: Prevalence, the effect on mental health problems and self-harm behavior. *Psychiatry Research*, 297, 113730. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2021.113730>

Gardella, J. H., Fisher, B. W., in Teurbe-Tolon, A. R. (2017). A systematic review and meta analysis of cyber-victimization and educational outcomes for adolescents. *Review of Educational Research*, 87(2), 283–308. <https://doi.org/10.3102/0034654316689136>

Hinduja, S., in Patchin, J. W. (2019). Connecting adolescent suicide to the severity of bullying and cyberbullying. *Journal of School Violence*, 18(3), 333–346. <https://doi.org/10.1080/15388220.2018.1492417>

Is Cyber Bullying Treated As A Criminal Offense In The UAE? – Criminal Law – United Arab Emirates. (n.d.). Dostopno 25. avgusta 2022 iz <https://www.mondaq.com/crime/1212204/is-cyber-bullying-treated-as-a-criminal-offense-in-the-uae>

Modecki, K. L., Minchin, J., Harbaugh, A. G., Guerra, N. G., in Runions, K. C. (2014). Bullying Prevalence across contexts: A meta-analysis measuring cyber and traditional bullying. *Journal of Adolescent Health*, 55(5), 602–611. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2014.06.007>

Moore, S. E., Norman R. E., Suetani, S., Thomas H, J., Sly, P.D., Scott, J. G. (2017). Consequences of bullying victimization in childhood and adolescence: A systematic review and meta-analysis. *World Journal of Psychiatry*, 7(1) 60–76 <https://doi.org/10.5498/wjp.v7.i1.60P>

Nakamoto, J., in Schwartz, D. (2010). Is peer victimization associated with academic achievement? A meta-analytic review. *Social Development*, 19(2), 221–242. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2009.00539.x>

Rutkowski, L., in Rutkowski, D. (2016). The relation between students' perception of instructional quality and bullying victimization. In T. Nilsen & J-E. Gustafsson (ur.), *Teacher Quality, Instructional Quality and Student Outcomes Relationships Across Countries, Cohorts and Time* (103–120). SpringerOpen.

Rutkowski D., in Rutkowski, L. (2018). *No one likes a bully: How systematic is international bullying and what relationship does it have with mathematics achievement in 4th Grade?* IEA Compass: Briefs in Education, No. 1. IEA

Tanrikulu, I. (2017). Cyberbullying prevention and intervention programs in schools: A systematic review. *School Psychology International*, 39(1) 1–18. <https://doi.org/10.1177/0143034317745721>

DODATNA LITERATURA IN VIRI

Na spletu je mogoče najti različne vire, ki lahko šolam in staršem pomagajo v boju proti vsem vrstam trpinčenja, vključno s spletnim medvrstniškim nasiljem. Glej npr.:

Dealing with cyberbullying. (b.d) *Kelsi*. Dostopno prek: <https://www.kelsi.org.uk/child-protection-and-safeguarding/e-safety/cyberbullying/dealing-with-cyberbullying>

Dealing with cyberbullying in schools: How to respond. (b.d) *Webwise*. Dostopno prek: <https://www.webwise.ie/trending/dealing-with-cyberbullying-in-schools-2/>

Bullying prevention and response: a guide for schools. (b.d). Dostopno prek: <https://pb4l.tki.org.nz/content/download/261/1137/file/Bullying%20prevention%20and%20response%20A%20guide%20for%20schools.pdf>

Zaskrbljenost zaradi vloge podjetij pri razširjanju škodljivih vsebin prek digitalnih medijev in posledične digitalne škode je prispevala, da so se pojavili poskusi omejevanja škodljivih komunikacij in vsebin na ravni podjetij. Glej npr.:

Cornish, S. (2022, 25. julij). *Social media giants agree to 'first of its kind' code of conduct in Aotearoa*. Stuff. <https://stuff.co.nz/national/129357992/social-media-giants-agree-to-first-of-its-kind-code-of-conduct>

DODATEK 1

Nazaj na stran 3

14

Slika 1: Vprašanje 14 iz vprašalnika za učence TIMSS 2019 za 8. razred

Kolikokrat v tem šolskem letu ti je eden ali več učencev s tvoje šole storil kaj od naslednjega (tudi preko SMS-sporočil, e-pošte ali interneta)?

V vsaki vrstici označi en krožec.

Vsaj enkrat na teden

Enkrat ali dvakrat na mesec

Nekajkrat v letu

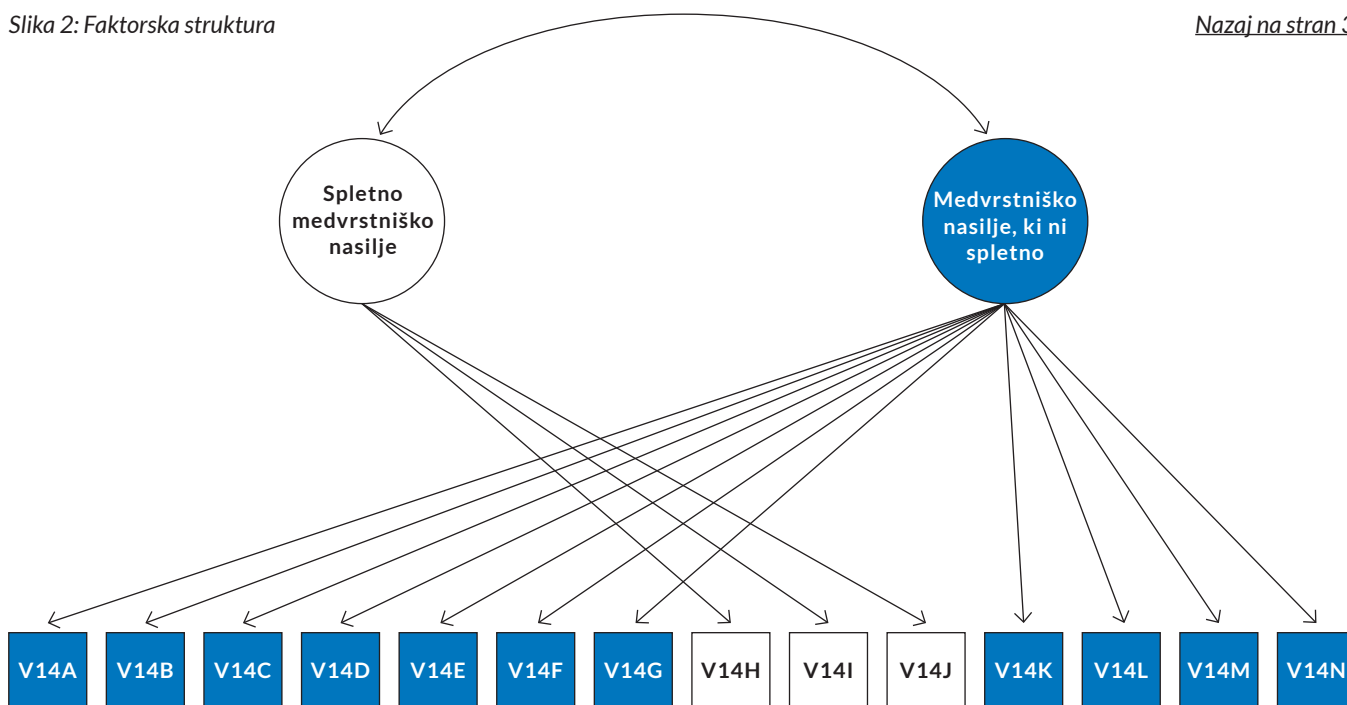
Nikoli

	↓	↓	↓	↓
a. Govorili so zlobne stvari o mojem fizičnem videzu (npr. o mojih laseh, moji velikosti).	☐	☐	☐	☐
b. O meni so širili laži.	☐	☐	☐	☐
c. Moje skrivnosti so delili z drugimi.	☐	☐	☐	☐
d. Niso želeli govoriti z menoj.	☐	☐	☐	☐
e. Žalili so nekoga iz moje družine.	☐	☐	☐	☐
f. Nekaj so mi ukradli.	☐	☐	☐	☐
g. Prisili so me početi stvari, ki jih sam/-a nisem želel/-a.	☐	☐	☐	☐
h. Preko spleta so mi pošiljali grda ali boleča sporočila.	☐	☐	☐	☐
i. Preko spleta so o meni širili grda ali boleča sporočila.	☐	☐	☐	☐
j. Preko spleta so širili moje fotografije, ki se jih sramujem.	☐	☐	☐	☐
k. Grozili so mi.	☐	☐	☐	☐
l. Udarili ali poškodovali so me.	☐	☐	☐	☐
m. Izključili so me iz svoje skupine (npr. zabave, pošiljanja sporočil).	☐	☐	☐	☐
n. Nalašč so poškodovali nekaj mojega.	☐	☐	☐	☐

Vir: TIMSS & PIRLS International Study Center (2019).

Slika 2: Faktorska struktura

[Nazaj na stran 3](#)

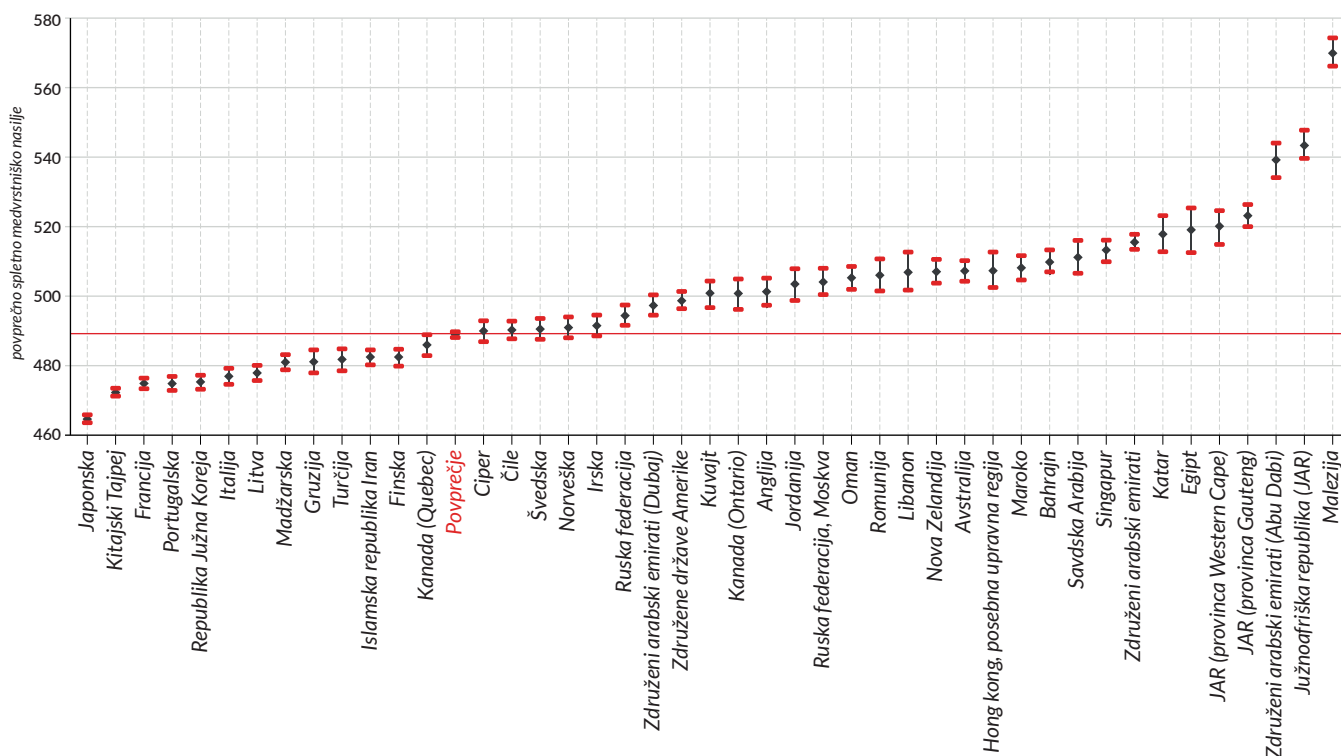

Izvedli smo eksploratorno faktorsko analizo (EFA), ki je pokazala dva faktorja, ki sta ustrezala (a) trem postavkam spletnega medvrstniškega nasilja in (b) drugim postavkam, ki od učencev niso izrecno zahtevale, da navedejo svoje izkušnje s spletnim medvrstniškim nasiljem. Postavke iz obeh sklopov izjav so bile

uporabljene za izdelavo lestvic o spletnem in nespletnem medvrstniškem nasilju. Lestvice so bile preračunane na enako metriko kot ocene matematičnih in naravoslovnih dosežkov (pet »verjetnih vrednosti« ali PV za vsako) s središčno točko 500 in standardnim odklonom 100. Slika 2 prikazuje predvideno faktorsko strukturo podatkov.

Slika 3: Povprečno spletno trpinčenje po državah

[Nazaj na stran 4](#)

DODATEK 2

Preglednica A: Odstotki postavke »Preko spleta so mi pošiljali grda ali boleča sporočila«

[Nazaj na stran 4](#)

Izobraževalni sistem	Odstotki	(SE)	Izobraževalni sistem	Odstotki	(SE)
Malezija	27,19	(0,72)	Združene države Amerike	7,58	(0,31)
Južnoafriška republika (JAR)	20,76	(0,52)	Združeni arabski emirati (Dubaj)	7,18	(0,46)
Združeni arabski emirati (Abu Dabi)	19,6	(0,78)	Ruska federacija	6,56	(0,46)
JAR (provinca Gauteng)	15,97	(0,51)	Čile	5,99	(0,41)
Egipt	15,4	(0,77)	Švedska	5,97	(0,52)
Savdska Arabija	15,1	(0,75)	Irska	5,5	(0,51)
Maroko	14,75	(0,64)	Kanada (Quebec)	5,36	(0,54)
Katar	13,92	(0,71)	Madžarska	5,18	(0,43)
JAR (provinca Western Cape)	13,81	(0,72)	Turčija	5,05	(0,44)
Združeni arabski emirati	12,53	(0,32)	Litva	4,26	(0,40)
Jordanija	12,27	(0,70)	Norveška	4,19	(0,41)
Kuvajt	12,18	(0,68)	Finska	4,03	(0,37)
Libanon	11,36	(0,76)	Ciper	3,91	(0,33)
Bahrajn	10,96	(0,48)	Italija	3,84	(0,37)
Oman	10,78	(0,52)	Francija	3,44	(0,31)
Ruska federacija, Moskva	9,35	(0,55)	Portugalska	3,36	(0,36)
Singapur	9,3	(0,52)	Gruzija	3,3	(0,51)
Romunija	9,24	(0,73)	Republika Južna Koreja	3,14	(0,33)
Avstralija	9,22	(0,41)	Islamska republika Iran	2,91	(0,26)
Nova Zelandija	9,06	(0,55)	Kitajski Tajpej	1,98	(0,20)
Hongkong, posebna upravna regija	8,28	(0,69)	Japonska	0,92	(0,16)
Kanada (Ontario)	8,04	(0,71)	Povprečje	8,88	
Anglija	7,95	(0,69)			

Preglednica B: Odstotki postavke »Preko spleta so o meni širili grda ali boleča sporočila«

[Nazaj na stran 4](#)

Izobraževalni sistem	Odstotki	(SE)	Izobraževalni sistem	Odstotki	(SE)
Malezija	22,27	(0,64)	Ciper	4,9	(0,41)
Južnoafriška republika (JAR)	17,89	(0,62)	Anglija	4,87	(0,46)
Združeni arabski emirati (Abu Dabi)	15,86	(0,64)	Islamska republika Iran	4,79	(0,32)
Egipt	13,53	(0,83)	Kanada (Ontario)	4,77	(0,47)
JAR (provinca Western Cape)	12,1	(0,73)	Gruzija	4,58	(0,49)
JAR (provinca Gauteng)	11,95	(0,51)	Turčija	4,4	(0,44)
Katar	11,13	(0,64)	Ruska federacija	3,8	(0,33)
Združeni arabski emirati	10,78	(0,28)	Čile	3,62	(0,35)
Savdska Arabija	10,31	(0,63)	Švedska	3,5	(0,42)
Oman	9,9	(0,53)	Irska	3,21	(0,31)
Bahrajn	9,56	(0,44)	Kanada (Quebec)	2,66	(0,33)
Jordanija	8,82	(0,64)	Norveška	2,62	(0,30)
Maroko	8,65	(0,42)	Finska	2,22	(0,27)
Libanon	8,5	(0,65)	Italija	2,02	(0,26)
Kuvajt	7,3	(0,52)	Madžarska	1,61	(0,26)
Nova Zelandija	7,03	(0,50)	Republika Južna Koreja	1,35	(0,22)
Hongkong, posebna upravna regija	6,74	(0,56)	Francija	1,35	(0,19)
Romunija	6,43	(0,58)	Portugalska	1,3	(0,21)
Avstralija	6,2	(0,33)	Litva	1,27	(0,20)
Singapur	6,05	(0,40)	Kitajski Tajpej	1,08	(0,16)
Združeni arabski emirati (Dubaj)	5,68	(0,38)	Japonska	0,29	(0,08)
Združene države Amerike	5,33	(0,30)	Povprečje	6,53	
Ruska federacija, Moskva	5,15	(0,42)			

Preglednica C: Odstotki postavke »Preko spleta so širili moje fotografije, ki se jih sramujem«

[Nazaj na stran 4](#)

Izobraževalni sistem	Odstotki	(SE)	Izobraževalni sistem	Odstotki	(SE)
Združeni arabski emirati (Abu Dabi)	15,62	(0,63)	Norveška	6,7	(0,49)
Malezija	13,87	(0,56)	Oman	6,44	(0,42)
Južnoafriška republika (JAR)	11,88	(0,52)	Maroko	5,97	(0,37)
Egipt	11,76	(0,77)	Kuvajt	5,74	(0,47)
Hongkong, posebna upravna regija	11,66	(0,76)	Čile	5,1	(0,40)
Katar	10,63	(0,72)	Romunija	5,1	(0,54)
Združeni arabski emirati	10,39	(0,32)	Ciper	4,73	(0,39)
Libanon	10,34	(0,84)	Švedska	4,67	(0,36)
Nova Zelandija	9,9	(0,53)	Islamska republika Iran	3,88	(0,36)
Anglija	9,73	(0,69)	Kanada (Quebec)	3,84	(0,40)
Kanada (Ontario)	9,28	(0,73)	Finska	3,45	(0,36)
Avstralija	9,1	(0,43)	Madžarska	2,74	(0,31)
Ruska federacija, Moskva	9,05	(0,61)	Turčija	2,6	(0,28)
Singapur	8,67	(0,46)	Portugalska	2,12	(0,32)
Bahrajn	8,52	(0,47)	Italija	2,04	(0,32)
Združene države Amerike	8,28	(0,41)	Gruzija	1,88	(0,30)
Jordanija	8,05	(0,57)	Francija	1,78	(0,20)
JAR (provinca Gauteng)	7,57	(0,36)	Litva	1,63	(0,23)
Ruska federacija	7,35	(0,48)	Kitajski Tajpej	1,49	(0,19)
JAR (provinca Western Cape)	7,27	(0,41)	Republika Južna Koreja	1,42	(0,21)
Irska	6,94	(0,46)	Japonska	0,39	(0,10)
Združeni arabski emirati (Dubaj)	6,92	(0,47)	Povprečje	6,67	
Savdska Arabija	6,9	(0,47)			

Preglednica D: Odstotki postavke »Preko spleta so o meni širili grda ali boleča sporočila« po spolu

[Nazaj na stran 4](#)

Izobraževalni sistem	Dekleta	(SE)	Dečki	(SE)	Izobraževalni sistem	Dekleta	(SE)	Dečki	(SE)
Avstralija	10,72	(0,71)	7,75	(0,58)	Malezija	26,73	(0,79)	27,67	(1,01)
Bahrajn	9,08	(0,64)	12,8	(0,70)	Maroko	11,62	(0,71)	17,84	(0,87)
Kanada (Ontario)	8,79	(0,88)	7,28	(1,12)	Nova Zelandija	11,09	(0,69)	7,13	(0,63)
Kanada (Quebec)	6,12	(0,87)	4,57	(0,61)	Norveška	4,33	(0,51)	4,05	(0,60)
Čile	6,2	(0,66)	5,8	(0,56)	Oman	6,17	(0,43)	15,26	(0,93)
Kitajski Tajpej	1,76	(0,32)	2,19	(0,30)	Portugalska	2,6	(0,45)	4,12	(0,61)
Ciper	3,59	(0,41)	4,23	(0,50)	Katar	7,95	(0,72)	19,99	(0,98)
Egipt	10,24	(0,89)	21,86	(1,14)	Romunija	8,33	(0,95)	10,18	(1,00)
Anglija	9,68	(0,94)	5,96	(1,07)	Ruska federacija	6,71	(0,56)	6,41	(0,67)
Finska	4,19	(0,51)	3,89	(0,40)	Ruska federacija, Moskva	8,72	(0,77)	9,94	(0,79)
Francija	4,45	(0,55)	2,49	(0,35)	Savdska Arabija	9,81	(0,79)	20,53	(1,24)
Gruzija	3,45	(0,69)	3,16	(0,58)	Singapur	5,24	(0,48)	13,19	(0,86)
Hongkong, posebna upravna regija	4,41	(0,68)	11,59	(0,97)	Južnoafriška republika (JAR)	19,46	(0,56)	22,13	(0,72)
Madžarska	5,88	(0,55)	4,47	(0,60)	JAR (provinca Gauteng)	15,25	(0,61)	16,84	(0,74)
Islamska republika Iran	1,4	(0,27)	4,26	(0,46)	JAR (provinca Western Cape)	13,95	(0,85)	13,63	(0,85)
Irska	6,18	(0,72)	4,85	(0,64)	Švedska	6,88	(0,69)	5,08	(0,67)
Italija	3,75	(0,54)	3,93	(0,45)	Turčija	3,69	(0,48)	6,42	(0,60)
Japonska	0,97	(0,22)	0,86	(0,20)	Združeni arabski emirati	7,47	(0,43)	17,23	(0,61)
Jordanija	8	(0,65)	16,35	(1,21)	Združeni arabski emirati (Abu Dabi)	11,97	(1,06)	26,73	(1,28)
Republika Južna Koreja	3,06	(0,43)	3,21	(0,48)	Združeni arabski emirati (Dubaj)	5,76	(0,53)	8,62	(0,70)
Kuvajt	9,39	(0,76)	15,43	(0,97)	Združene države Amerike	8,69	(0,47)	6,47	(0,38)
Libanon	7,99	(0,71)	14,68	(1,09)	Povprečje	7,64		10,12	
Litva	4,44	(0,58)	4,09	(0,52)					

Preglednica E: Odstotki postavke »Preko spleta so o meni širili grda ali boleča sporočila« po spolu

[Nazaj na stran 4](#)

Izobraževalni sistem	Dekleta	(SE)	Dečki	(SE)	Izobraževalni sistem	Dekleta	(SE)	Dečki	(SE)
Avstralija	7,00	(0,50)	5,41	(0,47)	Malezija	21,53	(0,85)	23,04	(0,92)
Bahrajn	6,77	(0,43)	12,28	(0,72)	Maroko	7,31	(0,55)	9,99	(0,58)
Kanada (Ontario)	5,71	(0,72)	3,84	(0,55)	Nova Zelandija	8,48	(0,68)	5,64	(0,64)
Kanada (Quebec)	2,95	(0,49)	2,36	(0,41)	Norveška	2,57	(0,33)	2,67	(0,51)
Čile	2,75	(0,38)	4,46	(0,54)	Oman	5,38	(0,44)	14,28	(0,96)
Kitajski Tajpej	0,86	(0,21)	1,30	(0,25)	Portugalska	1,44	(0,38)	1,16	(0,28)
Ciper	3,88	(0,54)	5,90	(0,65)	Katar	6,16	(0,57)	16,17	(1,15)
Egipt	8,84	(0,81)	19,42	(1,35)	Romunija	6,38	(0,77)	6,48	(0,79)
Anglija	5,06	(0,59)	4,66	(0,91)	Ruska federacija	4,76	(0,56)	2,89	(0,34)
Finska	2,25	(0,26)	2,19	(0,40)	Ruska federacija, Moskva	5,77	(0,64)	4,56	(0,52)
Francija	1,47	(0,28)	1,23	(0,27)	Savdska Arabija	6,16	(0,53)	14,51	(1,18)
Gruzija	5,39	(0,79)	3,83	(0,55)	Singapur	4,06	(0,37)	7,95	(0,67)
Hongkong, posebna upravna regija	3,19	(0,49)	9,78	(0,91)	Južnoafriška republika (JAR)	16,90	(0,57)	18,94	(0,84)
Madžarska	1,36	(0,26)	1,87	(0,45)	JAR (provinca Gauteng)	11,36	(0,54)	12,67	(0,70)
Islamska republika Iran	2,94	(0,42)	6,43	(0,50)	JAR (provinca Western Cape)	12,54	(0,89)	11,56	(0,80)
Irska	3,78	(0,58)	2,65	(0,37)	Švedska	4,08	(0,60)	2,92	(0,46)
Italija	1,79	(0,33)	2,24	(0,45)	Turčija	2,71	(0,43)	6,11	(0,64)
Japonska	0,23	(0,10)	0,37	(0,13)	Združeni arabski emirati	6,38	(0,40)	14,86	(0,55)
Jordanija	4,92	(0,50)	12,56	(1,00)	Združeni arabski emirati (Abu Dabi)	9,54	(0,96)	21,76	(1,06)
Republika Južna Koreja	1,15	(0,31)	1,52	(0,31)	Združeni arabski emirati (Dubaj)	3,88	(0,45)	7,52	(0,64)
Kuvajt	5,49	(0,59)	9,38	(0,86)	Združene države Amerike	6,60	(0,48)	4,06	(0,33)
Libanon	5,61	(0,57)	11,33	(1,00)	Povprečje	5,42		7,64	
Litva	1,20	(0,30)	1,35	(0,28)					

Preglednica F: Odstotki postavke »Preko spleta so širili moje fotografije, ki se jih sramujem« po spolu

[Nazaj na stran 4](#)

Izobraževalni sistem	Dekleta	(SE)	Dečki	(SE)	Izobraževalni sistem	Dekleta	(SE)	Dečki	(SE)
Avstralija	12,06	(0,69)	6,20	(0,49)	Malezija	11,64	(0,72)	16,18	(0,78)
Bahrajn	5,55	(0,57)	11,43	(0,76)	Maroko	3,52	(0,33)	8,41	(0,58)
Kanada (Ontario)	10,95	(1,08)	7,63	(0,76)	Nova Zelandija	13,19	(0,78)	6,75	(0,60)
Kanada (Quebec)	4,67	(0,60)	2,95	(0,50)	Norveška	7,91	(0,71)	5,53	(0,65)
Čile	5,56	(0,61)	4,66	(0,50)	Oman	2,31	(0,25)	10,44	(0,80)
Kitajski Tajpej	1,05	(0,23)	1,91	(0,31)	Portugalska	2,02	(0,45)	2,23	(0,38)
Ciper	3,29	(0,53)	6,13	(0,57)	Katar	6,60	(0,75)	14,74	(1,06)
Egipt	7,17	(0,70)	17,56	(1,31)	Romunija	4,26	(0,58)	5,98	(0,73)
Anglija	10,57	(0,78)	8,76	(1,21)	Ruska federacija	8,65	(0,69)	6,12	(0,65)
Finska	3,77	(0,46)	3,14	(0,38)	Ruska federacija, Moskva	8,05	(0,88)	9,99	(0,86)
Francija	1,47	(0,27)	2,08	(0,32)	Savdska Arabija	2,91	(0,36)	10,97	(0,90)
Gruzija	1,00	(0,23)	2,69	(0,48)	Singapur	7,61	(0,65)	9,69	(0,63)
Hongkong, posebna upravna regija	9,64	(0,96)	13,41	(1,02)	Južnoafriška republika (JAR)	9,04	(0,44)	14,94	(0,75)
Madžarska	2,88	(0,43)	2,60	(0,42)	JAR (provinca Gauteng)	5,88	(0,45)	9,62	(0,58)
Islamska republika Iran	1,91	(0,36)	5,64	(0,58)	JAR (provinca Western Cape)	5,99	(0,53)	8,84	(0,57)
Irska	7,67	(0,71)	6,24	(0,61)	Švedska	4,88	(0,56)	4,46	(0,49)
Italija	2,16	(0,48)	1,93	(0,33)	Turčija	1,06	(0,24)	4,16	(0,48)
Japonska	0,34	(0,15)	0,44	(0,14)	Združeni arabski emirati	6,43	(0,42)	14,07	(0,65)
Jordanija	3,80	(0,48)	12,15	(0,90)	Združeni arabski emirati (Abu Dabi)	10,00	(0,94)	20,87	(1,06)
Republika Južna Koreja	1,07	(0,31)	1,74	(0,26)	Združeni arabski emirati (Dubaj)	5,58	(0,42)	8,28	(0,77)
Kuvajt	4,57	(0,55)	7,11	(0,79)	Združene države Amerike	11,04	(0,59)	5,50	(0,52)
Libanon	8,02	(0,92)	12,60	(1,19)	Povprečje	5,66		7,70	
Litva	1,45	(0,31)	1,81	(0,30)					

Preglednica G 1.1: Korelacija med dosežkom pri matematiki in spletnim medvrstniškim nasiljem po spolu

[Nazaj na stran 6](#)

Dekleta							
Izobraževalni sistem	R		Velikost učinka	Izobraževalni sistem	R		Velikost učinka
Združeni arabski emirati (Abu Dabi)	-0,26	*	0,07	Turčija	-0,11	*	0,01
Egipt	-0,23	*	0,05	Portugalska	-0,10	*	0,01
Južnoafriška republika (JAR)	-0,23	*	0,05	Ruska federacija, Moskva	-0,10	*	0,01
Združeni arabski emirati	-0,20	*	0,04	Francija	-0,10	*	0,01
Avstralija	-0,19	*	0,04	Maroko	-0,09	*	0,01
Združene države Amerike	-0,17	*	0,03	Malezija	-0,09	*	0,01
Irska	-0,16	*	0,03	Finska	-0,09	*	0,01
Katar	-0,16	*	0,02	Kanada (Ontario)	-0,09	*	0,01
JAR (provinca Western Cape)	-0,16	*	0,02	Islamska republika Iran	-0,09	*	0,01
Oman	-0,15	*	0,02	Libanon	-0,08	*	0,01
JAR (provinca Gauteng)	-0,15	*	0,02	Romunija	-0,08	*	0,01
Švedska	-0,15	*	0,02	Gruzija	-0,08	*	0,01
Kanada (Quebec)	-0,15	*	0,02	Japonska	-0,07	*	0,01
Anglija	-0,15	*	0,02	Singapur	-0,07	*	0,00
Jordanija	-0,14	*	0,02	Ciper	-0,05	*	0,00
Madžarska	-0,14	*	0,02	Italija	-0,05		0,00
Nova Zelandija	-0,14	*	0,02	Kitajski Tajpej	-0,04	*	0,00
Savdska Arabija	-0,13	*	0,02	Čile	-0,03		0,00
Kuvajt	-0,12	*	0,01	Ruska federacija	0,00		0,00
Bahrajn	-0,11	*	0,01	Republika Južna Koreja	0,00		0,00
Norveška	-0,11	*	0,01	Hongkong, posebna upravna regija	0,01		0,00
Združeni arabski emirati (Dubaj)	-0,11	*	0,01	Izrael†	-		-
Litva	-0,11	*	0,01	Povprečje	-0,11		0,02

* Korelacija je statistično značilna ($p < 0,05$).

† Manjkajoči podatki za eno ali več postavk na lestvici spletnega medvrstniškega nasilja (rezultat ni ocenjen).

Preglednica G 1.2: Korelacija med dosežkom pri matematiki in spletnim medvrstniškim nasiljem po spolu

[Nazaj na stran 6](#)

Dečki							
Izobraževalni sistem	R		Velikost učinka	Izobraževalni sistem	R		Velikost učinka
Združeni arabski emirati (Abu Dabi)	-0,41	*	0,16	Libanon	-0,11	*	0,01
Združeni arabski emirati	-0,34	*	0,12	Norveška	-0,11	*	0,01
Katar	-0,33	*	0,11	Avstralija	-0,11	*	0,01
Južnoafriška republika (JAR)	-0,31	*	0,09	Nova Zelandija	-0,11	*	0,01
Oman	-0,27	*	0,07	Romunija	-0,11	*	0,01
JAR (provinca Gauteng)	-0,26	*	0,07	Ruska federacija, Moskva	-0,09	*	0,01
Savdska Arabija	-0,26	*	0,07	Malezija	-0,08	*	0,01
Egipt	-0,26	*	0,07	Irska	-0,08	*	0,01
Jordanija	-0,25	*	0,06	Bahrajn	-0,08	*	0,01
JAR (provinca Western Cape)	-0,24	*	0,06	Kanada (Quebec)	-0,08		0,01
Združeni arabski emirati (Dubaj)	-0,20	*	0,04	Združene države Amerike	-0,07	*	0,01
Anglija	-0,17	*	0,03	Japonska	-0,06	*	0,00
Islamska republika Iran	-0,17	*	0,03	Singapur	-0,06	*	0,00
Turčija	-0,15	*	0,02	Kanada (Ontario)	-0,06		0,00
Maroko	-0,15	*	0,02	Francija	-0,05		0,00
Madžarska	-0,14	*	0,02	Gruzija	-0,05		0,00
Švedska	-0,12	*	0,02	Litva	-0,03		0,00
Hongkong, posebna upravna regija	-0,12	*	0,01	Kitajski Tajpej	-0,02		0,00
Finska	-0,12	*	0,01	Portugalska	0,00		0,00
Čile	-0,12	*	0,01	Ruska federacija	0,00		0,00
Italija	-0,12	*	0,01	Republika Južna Koreja	0,03		0,00
Ciper	-0,11	*	0,01	Izrael†	-		-
Kuvajt	-0,11	*	0,01	Povprečje	-0,14		0,03

* Korelacija je statistično značilna ($p < 0,05$).

† Manjkajoči podatki za eno ali več postavk na lestvici spletnega medvrstniškega nasilja (rezultat ni ocenjen).

Preglednica H: Korelacija med medvrstniškim nasiljem in spletnim medvrstniškim nasiljem

[Nazaj na stran 3](#)

Izobraževalni sistem	R		Velikost učinka	Izobraževalni sistem	R		Velikost učinka
Združeni arabski emirati (Abu Dabi)	0,80	*	0,65	Ruska federacija	0,66	*	0,44
Jordanija	0,77	*	0,59	Gruzija	0,66	*	0,44
Egipt	0,77	*	0,59	JAR (provinca Western Cape)	0,65	*	0,42
Katar	0,76	*	0,58	Oman	0,64	*	0,41
Združeni arabski emirati	0,76	*	0,58	Ciper	0,64	*	0,41
Hongkong, posebna upravna regija	0,76	*	0,57	Kanada (Quebec)	0,64	*	0,41
Švedska	0,73	*	0,53	Portugalska	0,62	*	0,39
Finska	0,73	*	0,53	Maroko	0,61	*	0,37
Norveška	0,71	*	0,50	Čile	0,61	*	0,37
Romunija	0,71	*	0,50	Madžarska	0,60	*	0,36
Anglija	0,70	*	0,49	Turčija	0,59	*	0,35
Združene države Amerike	0,70	*	0,49	Južnoafriška republika (JAR)	0,59	*	0,34
Libanon	0,70	*	0,49	Islamska republika Iran	0,57	*	0,33
Nova Zelandija	0,69	*	0,48	Litva	0,56	*	0,32
Avstralija	0,69	*	0,48	JAR (provinca Gauteng)	0,56	*	0,31
Združeni arabski emirati (Dubaj)	0,69	*	0,47	Malezija	0,55	*	0,30
Kanada (Ontario)	0,68	*	0,47	Francija	0,54	*	0,29
Savdska Arabija	0,68	*	0,47	Kitajski Tajpej	0,52	*	0,27
Bahrajn	0,68	*	0,46	Italija	0,52	*	0,27
Irska	0,68	*	0,46	Japonska	0,40	*	0,16
Singapur	0,67	*	0,46	Izrael†	-		-
Kuvajt	0,67	*	0,45	Republika Južna Koreja†	-		-
Ruska federacija, Moskva	0,67	*	0,45	Povprečje	0,65		0,43

* Korelacija je statistično značilna ($p < 0,05$).

† Manjkajoči podatki za eno ali več postavk na lestvici spletnega medvrstniškega nasilja (rezultat ni ocenjen).

 IEA KOMPAS**O IEA**

Mednarodna zveza za evalvacijo izobraževalnih dosežkov ali IEA je neodvisen mednarodni konzorcij nacionalnih raziskovalnih institucij in vladnih agencij, s sedežem v Amsterdamu. Njen primarni namen je izvajanje obsežnih primerjalnih raziskav izobraževalnih dosežkov z namenom pridobiti bolj poglobljeno razumevanje učinkov politik in praks znotraj izobraževalnih sistemov ter med njimi.

Copyright © 2020 Mednarodna zveza za evalvacijo izobraževalnih dosežkov (IEA). Vse pravice pridržane. Nobenega dela te publikacije ni dovoljeno reproducirati, shranjevati v sistemu za iskanje in prenašati v kakršni koli obliki ali na kakršen koli način, elektronski, elektrostatičen, z magnetnim trakom, mehanskim načinom, s fotokopiranjem, snemanjem ali kako drugače brez pisnega dovoljenja imetnika avtorskih pravic.

ISSN: 2589-70396

Kopijo te publikacije lahko pridobite od:

IEA Amsterdam
Keizersgracht 311
1016 EE Amsterdam
The Netherlands

Po e-pošti: secretariat@iea.nl
Spletna stran: www.iea.nl

Thierry Rocher
Predsedujoči IEA

Dirk Hastedt
Izvršni direktor IEA

Andrea Netten
Direktorica IEA Amsterdam

Laura Cheeseman
Uslužbenka za komuniciranje IEA

Urednik Compassa
David Rutkowski
Indiana University

Sledi nam:

 [@iea_education](https://twitter.com/iea_education)
 [IEAResearchInEducation](https://www.facebook.com/IEAResearchInEducation)
 [IEA](https://www.linkedin.com/company/iea)

To publikacijo navajajte kot:

Wagemaker, H. & Mirazchiyski, P. (2023, January). *Cyberbullying and Student Learning An Analysis of Student Achievement in Eighth Grade Using TIMSS 2019 Data*. IEA Compass: Briefs in Education No. 19. IEA